

A. ĐẶT VẤN ĐỀ

I. Lý do chọn đề tài:

Địa lí là một môn học giúp học sinh có những hiểu biết về Trái Đất - môi trường sống của con người, về thiên nhiên và những hoạt động kinh tế của con người trên phạm vi quốc gia, khu vực và thế giới; rèn luyện cho học sinh những kĩ năng hành động, ứng xử thích hợp với môi trường tự nhiên, xã hội. Từ đó, hình thành ở các em vốn sống, vốn hiểu biết... để mở rộng tầm nhìn về thế giới xung quanh và cũng là một phần của học vấn phổ thông cần thiết cho mỗi người lao động trong xã hội hiện đại, trong thời kì công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước. Vì vậy trong chương trình Giáo dục phổ thông 2018, Lịch sử và Địa lí cấp trung học cơ sở nói chung và môn Địa lí nói riêng là môn học bắt buộc, được dạy học từ lớp 6 đến lớp 9.

Nghị quyết 88/2014/QH13 của Quốc hội đã chỉ rõ “Tiếp tục đổi mới phương pháp giáo dục theo hướng: phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học; phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo, bồi dưỡng phương pháp tự học, hứng thú học tập, kỹ năng hợp tác, làm việc nhóm và khả năng tư duy độc lập, đa dạng hóa hình thức tổ chức học tập, tăng cường hiệu quả sử dụng các phương tiện dạy học, đặc biệt là công nghệ thông tin và truyền thông; giáo dục ở nhà trường kết hợp với giáo dục gia đình và xã hội;” Chính vì vậy, đổi mới phương pháp giáo dục là một trong những nhiệm vụ chiến lược quan trọng đáp ứng mục tiêu giáo dục trong thời kì đổi mới. Nhiều phương pháp, kĩ thuật dạy học phát huy tính tích cực học tập của học sinh. Trong đó, giáo viên giữ vai trò chủ đạo, còn học sinh chủ động khai thác kiến thức đang được áp dụng trong môn Địa lí giúp học sinh tránh lối học vẹt như trước đây. Với nhiều phương pháp và hình thức dạy học như: sử dụng đồ dùng trực quan, phương pháp động não, dạy học nêu vấn đề, dạy học dự án, bàn tay nặn bột, kỹ thuật chia sẻ nhóm đôi (Think-Pair-Share),... Trong đó có một giải pháp không còn là mới nhưng lại phát huy hiệu quả đó là lồng ghép trò chơi vào bài dạy. Trong quá trình giảng dạy, tôi đã tích hợp một số trò chơi vào các bài dạy của mình để gây hứng thú học tập cho học sinh và cũng phù hợp với tâm lí lứa tuổi của các em là thích hoạt động, hiếu động và ưa khám phá. Học sinh được học tập một cách nhẹ nhàng, thoải mái nhưng rất hào hứng, không khí học tập hứng khởi và phấn chấn mà kiến thức vẫn được khắc sâu, dễ nhớ, dễ thuộc. Vì vậy, việc tổ chức các hoạt động dạy học kết hợp với việc tổ chức những trò chơi sẽ giúp các em dễ dàng lĩnh hội kiến thức của bài học, tự các em không còn thấy tính chất “khô khan” mà hứng thú hơn rất nhiều trong việc học tập ở bộ môn. Qua những năm trực tiếp giảng dạy môn Địa lí ở trường trung học cơ sở Thanh Liệt theo tinh thần đổi mới, bằng những kinh nghiệm ít ỏi tích lũy được, tôi mạnh

dạn đưa ra giải pháp: **“Lồng ghép trò chơi vào dạy học Địa lí tạo hứng thú học tập cho học sinh trường trung học cơ sở”**. Đề tài này phần nào khích lệ phong trào học tập phân môn Địa lí của học sinh, giúp học sinh khám phá và có cái nhìn mới hơn về môn học và cũng làm phong phú thêm vốn trò chơi của các em.

II. Thời gian nghiên cứu:

Từ năm học 2023-2024.

III. Đối tượng nghiên cứu:

Nghiên cứu giải pháp: **“Lồng ghép trò chơi vào dạy học Địa lí tạo hứng thú học tập cho học sinh ở trường trung học cơ sở”**.

IV. Phạm vi nghiên cứu:

Trường THCS Thanh Liệt, Huyện Thanh Trì.

B. GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ

I. Cơ sở lý luận.

Trong một tiết học Địa lí, để tạo nên hứng thú, sự hấp dẫn đối với học sinh cần kết hợp nhiều phương pháp, kĩ thuật với nhau, tùy từng phần, từng kiểu dạng bài mà các biện pháp cần được áp dụng sao cho phù hợp và linh hoạt. Trong giới hạn báo cáo này, tôi xin trình bày một biện pháp mà tôi đã áp dụng trong dạy học Địa lí nhiều năm đó là biện pháp “Lồng ghép trò chơi vào dạy học Địa lí”.

1. Khái niệm:

Trò chơi là gì? Trò chơi được hiểu là những hoạt động làm thỏa mãn những nhu cầu của con người, trước hết là vui chơi, giải trí.

Theo những quan điểm giáo dục, trò chơi vừa là phương tiện phát triển toàn diện nhân cách vừa là hình thái tổ chức cuộc sống. Đối với trẻ em, trò chơi là hoạt động giúp trẻ tái tạo các hành động của người lớn và các quan hệ giữa họ, định hướng nhận thức đồ vật và nhận thức xã hội. Trong trò chơi, nhu cầu và các phẩm chất của trẻ về thể lực, trí tuệ đạo đức và ý chí được hình thành, thỏa mãn, thể hiện và phát triển. Trẻ em do được chơi nên phát triển. Vì vậy, chơi là hoạt động chủ đạo trong giáo dục trẻ em.

Vậy trò chơi học tập là gì? Trò chơi học tập là trò chơi có nội dung gắn với hoạt động học tập của học sinh, thông qua trò chơi giúp học sinh chiếm lĩnh tri thức mới hoặc củng cố kiến thức, luyện tập kĩ năng. Trò chơi học tập không chỉ là một “công cụ” dạy học mà còn là con đường sáng tạo xuyên suốt quá trình học tập của học sinh. Phương pháp tổ chức trò chơi không chỉ là sự đánh giá trong quá trình dạy và học của thầy và trò mà nó còn tạo cho ta cảm giác thoải mái, tự tin, có sự sáng tạo, nhanh trí, có óc tư duy, tưởng tượng của học sinh. Dạy kết hợp với tổ chức trò chơi chính là việc giáo viên hướng dẫn học sinh hoàn thành tốt phẩm chất của con người mới: con người xã hội chủ nghĩa.

Nhà tâm lí học KunKel người Anh nói: “Trò chơi học tập là một phương pháp dạy học giúp các em vui vẻ hẳn lên, thích hoạt động hơn. Khi bị khẹp vào luật chơi các em cần có trật tự, kỷ luật hơn...”

2. Mục đích của trò chơi trong dạy học Địa lí:

Sử dụng trò chơi trong dạy học Địa lí có ý nghĩa rất lớn trong mỗi tiết học giúp các em:

- Phát triển các giác quan: trong quá trình tham gia trò chơi học sinh phải sử dụng các giác quan để thực hiện các thao tác chơi, nhiệm vụ chơi sau đó mà các giác quan trở nên linh hoạt hơn, tư duy trừu tượng phát triển và sử dụng ngôn ngữ trở nên mạch lạc hơn.

- Tạo điều kiện để phát triển kiến thức mới: từ việc tiếp nhận kiến thức một cách dễ dàng thông qua trò chơi học sinh còn có thể phát hiện ra nhiều vấn đề mới khác so với nhiệm vụ ban đầu bằng việc vận dụng các kỹ năng kỹ xảo để chơi trò chơi học sinh nhanh chóng phát triển những kiến thức nền tảng thành những kiến thức mới thú vị hơn.

- Tăng khả năng ghi nhớ việc sử dụng trò chơi: để thay đổi hình thức học tập làm cho không khí lớp học thoải mái và dễ chịu hơn từ đó tạo cho học sinh sự tự giác tích cực hơn trong việc tiếp nhận kiến thức thông qua trò chơi học sinh biết cách nhìn nhận phân tích so sánh khái quát các kiến thức một cách thoải mái và thú vị hơn, điều này giúp học sinh có ấn tượng với kiến thức một cách mạnh mẽ và ghi nhớ thông tin lâu hơn.

- Tạo tâm thế chủ động cho học sinh: một trong những ưu điểm của phương pháp dạy học tích cực qua trò chơi đó là luôn tạo tâm thế chủ động cho học sinh, giáo viên chỉ là người đưa ra nhiệm vụ hướng dẫn học sinh và cách thức tham gia quản học sinh sẽ là người tham gia chủ động tìm tòi kiến thức và giải quyết vấn đề từ đó luyện tập cho học sinh sự tự tin và sẵn sàng tích cực khi đón nhận những kiến thức mới.

3. Những yêu cầu trong tổ chức trò chơi trong môn Địa lí:

Để giáo viên tổ chức trò chơi cho học sinh đạt kết quả tốt thì giáo viên phải nghiên cứu, xây dựng đặt ra các yêu cầu cụ thể, phù hợp với từng lứa tuổi học sinh, mục đích của trò chơi phải thể hiện mục tiêu, nội dung bài học. Từ đó, qua công việc giảng dạy cũng như các hoạt động hàng ngày giáo viên phải theo dõi, phân định nhóm học sinh còn hạn chế.

Khi lựa chọn trò chơi giáo viên cần đảm bảo tính giáo dục, tính mục tiêu, đảm bảo tính vừa sức, tính khả thi, tính hiệu quả, tính khoa học và sư phạm.

Hình thức chơi đa dạng giúp học sinh thay đổi được các hoạt động học tập trên lớp, giúp học sinh phối hợp các hoạt động trí tuệ với các hoạt động vận động.

Luật chơi đơn giản để học sinh dễ nhớ, dễ thực hiện. Cần đưa ra các cách chơi có nhiều học sinh tham gia để tăng cường kỹ năng học tập hợp tác. Các dụng cụ trò chơi cần đơn giản, dễ làm hoặc dễ tìm kiếm tại chỗ.

Chọn quản trò chơi có năng lực phù hợp với yêu cầu của trò chơi. Tổ chức trò chơi vào thời gian thích hợp của bài học để vừa làm cho học sinh hứng thú học tập, vừa hướng cho học sinh tiếp tục tập trung các nội dung khác của bài học một cách có hiệu quả.

4. Quy trình thiết kế trò chơi học tập trong dạy học Địa lí:

*** Quy trình thiết kế trò chơi dạy học:**

- Giai đoạn chuẩn bị:

+ Xác định mục tiêu dạy học: Đây là nhiệm vụ quan trọng nhất có tính chất quyết định trò chơi được thiết kế phải đạt được các mục tiêu bài học.

+ Xây dựng và lựa chọn trò chơi: Chọn trò chơi phải phù hợp nội dung và khả năng thích ứng với bài học.

+ GV xác định: số nhóm chơi, số người chơi và các đồ dùng, phương tiện, phục vụ cho trò chơi.

- Giai đoạn thực hiện:

+ Trình bày trò chơi: Giải thích rõ ràng, dễ hiểu, dẫn dắt người chơi từng bước để tạo sự hấp dẫn. Nếu cần thiết có thể chơi thử. Giáo viên phải quán triệt sự nghiêm túc của học sinh khi tham gia.

+ Điều khiển trò chơi: giáo viên hoặc học sinh do giáo viên cử ra điều khiển trò chơi. Đề cao tinh thần tự giác, thẳng thắn trung thực. Khi bắt lỗi phải khách quan chính xác, công bằng. Phải biết dừng trò chơi đúng lúc, đặc biệt chú ý đảm bảo thời gian như dự kiến.

- Giai đoạn kết thúc:

+ Phạt những người thua bằng những hình thức nhẹ nhàng thoải mái tránh những hình phạt thô bạo và kéo dài thời gian.

+ Đánh giá những ưu khuyết điểm của trò chơi cần thêm bớt gì không? Luật lệ, cách chơi, tính hấp dẫn, sự giáo dục của trò chơi đến đâu?

II. Cở sở thực tiễn.

Tôi đã đỗ viên chức vào trường Trung học sơ sở Thanh Liệt vào tháng 01/2020, khi về trường được phân công giảng dạy môn Địa lí. Tôi cảm thấy rất vui vì đã được phân công đúng chuyên môn đào tạo, đúng trình độ, sở thích, năng lực và nguyện vọng. Vì thế trong quá trình giảng dạy tôi đã rất cố gắng dùng hết tâm huyết, kiến thức của mình để truyền đạt, hướng dẫn học sinh tìm hiểu kiến thức qua từng bài học. Tôi đã không ngừng tự rèn luyện, trau dồi kiến thức chuyên môn cũng như kỹ năng sư phạm. Tuy nhiên trong suy nghĩ của nhiều người, nhiều học sinh, Địa lí được coi là môn “đất đá, khô khan” nên rất ít học sinh yêu thích môn học này. Bởi vậy giáo viên cần tổ chức giờ học có nội dung hấp dẫn. Chính vì thế việc đưa trò chơi vào giờ học là cần thiết nhằm phần nào thay đổi về nhận thức cũng như cách dạy, cách học về môn Địa lí đối với nhiều người đặc biệt là người dạy và người học.

1. Thuận lợi:

- Được làm việc tại trường Trung học cơ sở Thanh Liệt là trường hạng I, có cơ sở vật chất hiện đại, có đội ngũ giáo viên nhiệt tình, tận tâm trong giảng dạy, nhiều giáo viên có thâm niên cao, nhiều kinh nghiệm trong công tác giáo dục học sinh,

nhất là các đồng chí cùng giảng dạy bộ môn Địa lí đã giúp tôi trưởng thành hơn trong nghề.

- Được sự quan tâm, chỉ đạo kịp thời của Phòng GD&ĐT và của ban giám hiệu nhà trường về việc đổi mới phương pháp trong dạy học.

- Bản thân giáo viên yêu thích và tự tìm tòi học hỏi nhiều trò chơi để tạo hứng thú cho học sinh trong mỗi tiết học.

- Đa số học sinh đều thích thú, tiếp thu khá tốt khi học một tiết học có áp dụng phương pháp trò chơi.

2. Khó khăn:

- Giáo viên ngại vận dụng và tổ chức trò chơi vì thời gian của mỗi tiết học là có hạn. Để chuẩn bị cho một trò chơi trong tiết học người giáo viên phải chuẩn bị rất nhiều (đồ dùng học tập, các thiết bị dạy học, hình thức tổ chức, cách tổ chức,..)

- Học sinh rất thực tế, các em chạy theo các môn khoa học tự nhiên và môn ngoại ngữ, không thích các môn xã hội nhất là môn Lịch sử và Địa lí.

- Một số e còn rụt rè, nhút nhát, chưa đủ mạnh dạn để hỏi thầy cô những câu hỏi, nội dung, yêu cầu chưa hiểu.

- Nhiều học sinh sợ học và không học thuộc bài được vì bài quá dài, kiến thức trừu tượng, khô khan khó hiểu.

3. Kết quả điều tra thực trạng:

Qua quá trình dạy học khối 7 năm học 2022 – 2023, tôi khảo sát thấy kết quả học tập của các em còn thấp, ngại học bài cũ, tinh thần học tập trên lớp thường uể oải, ít hứng thú khi vào tiết học. Dưới đây là kết quả năm học 2022 – 2023:

Chất lượng Lớp	Tốt		Khá		Đạt		Chưa đạt	
	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
7A1 (39 HS)	31	79,5	8	20,5	0	0	0	0
7A2 (42 HS)	25	59,5	12	28,6	4	9,5	1	2,4
7A3 (41 HS)	13	31,7	20	48,8	7	17,1	1	2,4
7A4 (41 HS)	15	36,6	14	34,1	11	26,8	1	2,4
7B1 (42 HS)	15	35,7	19	45,2	8	19,0	0	0
7B3 (40 HS)	14	34,1	18	43,9	8	19,5	1	2,5

Qua thực trạng trên đã đặt ra nhiệm vụ cho các thầy cô giáo dạy Địa lí ở các trường THCS là phải tạo ra môi trường học tập hứng thú, xây dựng mối quan hệ gần gũi thân thiện với học sinh, làm cho các em thấy rằng học Địa lí không chỉ là nhiệm vụ bắt buộc trong chương trình THCS mà còn là sự yêu thích, say mê để từ đó nâng cao chất lượng bộ môn.

III. Nội dung và giải pháp thực hiện

1. Các bước tiến hành:

Để tiến hành giải pháp trên, trong một bài học Địa lí tôi đã thực hiện các bước sau:

Bước 1: Giới thiệu trò chơi, hướng dẫn cách chơi, luật chơi.

+ Bằng cách nào đó cho học sinh thấy được sự hấp dẫn của trò chơi nhưng phải thật ngắn gọn, xúc tích.

+ GV giải thích rõ ràng nội dung chơi, luật chơi và chơi thử (nếu cần).

Bước 2: Lựa chọn học sinh tham gia trò chơi (nếu tổ chức cho cả lớp cùng chơi thì không cần thực hiện bước này) bằng cách chỉ định hoặc bốc thăm ngẫu nhiên.

Bước 3: Thực hiện chơi.

+ Học sinh tham gia trò chơi dưới sự giám sát của giáo viên hoặc học sinh do giáo viên và lớp bầu ra.

+ Khi học sinh chơi giáo viên phải quan sát để biết được cử chỉ thái độ để từ đó có cách giáo dục phù hợp.

+ Trong quá trình chơi giáo viên có thể chuyển hướng so với dự kiến ban đầu một ít, giáo viên nên linh động khéo léo dẫn dắt. Đừng nên quá nguyên tắc, cứng nhắc.

+ Giáo viên đóng vai trò là người trọng tài phải xử lý tình huống khách quan, không thiên vị. Hình phạt nhẹ nhàng.

Bước 4: Tuyên bố người thắng cuộc và trao thưởng (nếu có)

+ GV đóng vai trò là người trọng tài phải xử lý tình huống khách quan, không thiên vị. Hình phạt nhẹ nhàng đừng nên bắt ép quá đáng mà nên động viên người thua tham gia.

Bước 5: Nhận xét, đánh giá.

+ Tiến hành đánh giá nhận xét về những kết quả của trò chơi học tập

+ Cùng học sinh chốt lại các kiến thức có liên quan, giảng giải, phân tích với các đáp án sai.

+ HS ghi nhận lại phần kiến thức.

2. Một số trò chơi học tập trong dạy Địa lí THCS

Trong năm học 2023-2024 tôi đã sử dụng rất nhiều các trò chơi trong hoạt động khởi động/giới thiệu bài mới, hoạt động hình thành kiến thức và hoạt động củng

cổ sau mỗi bài học ví dụ như bingo, đuổi hình bắt chữ, ai nhanh hơn, hộp quà bí mật,...sau đây tôi xin giới thiệu một số trò chơi.

2.1. Trò chơi vua tìm kiếm:

- Đây là trò chơi lí thú vì có sự thi đua, phán đoán rất gay cấn giữa các thành viên trong lớp.

- Trò chơi này có ưu điểm nổi bật đó là:

- + Huy động sự tham gia của tất cả học sinh trong lớp.
- + Kiểm tra thông tin cho toàn bài.
- + Ghi nhớ được kiến thức nhiều lần thông qua đọc, trả lời và đánh giá nên sẽ có thể ghi nhớ được lâu.
- + Trò chơi có tính thi đua cao.

* Cách tiến hành:

- Bước 1: Học sinh sẽ có một phiếu bài tập, em sẽ quan sát bảng chữ cái theo hàng ngang, dọc, chéo để tìm ra các từ có nghĩa trong bảng.
- Bước 2: Học sinh dùng bút khoanh vào các từ tìm được.
- Bước 3: Tổng kết, đánh giá: học sinh nào nhanh, đúng nhất sẽ trở thành vua tìm kiếm.

Ví dụ 1: Khi dạy **Địa lí 8 - Bài 4: Khí hậu Việt Nam**. Để tạo hứng thú học tập cho học sinh trước khi vào bài học tôi cho học sinh tham gia trò chơi Vua tìm kiếm.

- Giáo viên chuẩn bị: Phiếu bài tập bảng chữ cái.
- Học sinh chuẩn bị: Bút màu.
- Luật chơi: Em hãy tìm từ hoặc cụm

từ có nghĩa trong bảng sau (hàng ngang, hàng dọc, hàng chéo) và lấy bút màu tô lên đáp án mình tìm được được, bạn nào tìm được nhanh nhất sẽ trở thành “Vua tìm kiếm.”

Ví dụ 2: Khi dạy xong **Địa 9 - bài 7: Các nhân tố ảnh hưởng đến sự phát triển và phân bố nông nghiệp**. Để củng cố bài học tôi cho học sinh tham gia trò chơi “Vua tìm kiếm”. Sau khi học sinh tìm được các từ khóa giáo viên hỏi: Những từ khóa này nói đến chủ đề nào? Từ đó học sinh nhớ lại các nhân tố ảnh hưởng đến sự phát triển và phân bố nông nghiệp.

2.2. Trò chơi mảnh ghép tri thức:

- Các mảnh ghép kiến thức là các phiếu thông tin giáo viên đã chuẩn bị cho các nhóm, có hình dạng khác nhau tùy thuộc vào hình dạng của sản phẩm sau khi hoàn thành (ví dụ hình đa giác đều, hình ngôi sao, hình ngôi nhà,..) trong mỗi mảnh ghép gồm nội dung hỏi và nội dung trả lời hoặc nội dung còn thiếu mảnh ghép này chứa kiến thức của mảnh ghép khác và ngược lại.

- Phạm vi có thể sử dụng trong các tiết ôn tập, luyện tập, khởi động và hình thành kiến thức.

* Cách tiến hành:

- Bước 1: Chuẩn bị mỗi nhóm một bộ mảnh ghép, trong mỗi mảnh ghép gồm nội dung câu hỏi và nội dung câu trả lời hoặc nội dung còn thiếu. Mảnh ghép này chứa kiến thức của mảnh ghép khác và ngược lại.

- Bước 2: Tiến hành:

+ Giáo viên chia lớp thành các nhóm, phát mỗi nhóm một bộ mảnh ghép.
+ Giáo viên phổ biến luật chơi: ghép các mảnh ghép lại thành hình hoàn chỉnh, tương ứng với mỗi cạnh của miếng ghép là các câu hỏi và câu trả lời.

- Bước 3: Tổng kết, đánh giá: Nhóm nào ghép nhanh nhất đúng nhất sẽ được quyền thuyết trình và nhận phần thưởng.

Ví dụ: Khi dạy **Địa lí 8 ý c, phần 2, Bài 2: Địa hình Việt Nam**. Tôi cho học sinh tham gia trò chơi mảnh ghép để hình thành kiến thức mới

- Tiến hành:

+ Giáo viên chia lớp thành 10 nhóm, mỗi nhóm 4 học sinh các nhóm sẽ nhận miếng ghép tri thức.

+ Dựa vào kiến thức đã học, thảo luận và cùng ghép các mảnh ghép lại thành hình hoàn chỉnh, tương ứng với mỗi cạnh của miếng ghép là các câu hỏi và câu trả lời tương ứng.

+ Nhóm nào ghép nhanh nhất và đúng nhất sẽ được quyền thuyết trình và nhận phần thưởng.

Sau khi học sinh thuyết trình xong giáo viên nhận xét, chốt và tiếp tục bài giảng theo nội dung bài học, nhấn mạnh để khắc sâu bài. Thông qua nội dung trò chơi giúp học sinh hứng thú hơn với bài học.

2.3. Trò chơi trí nhớ siêu đẳng:

Trò chơi này có ý nghĩa giúp học sinh có thể rèn luyện kỹ năng đọc bản đồ ở các mức độ khác nhau, xác định sự phân bố các đối tượng địa lí. Tạo không khí học tập, từ đó giúp học sinh có thêm tình yêu đối với môn học, với quê hương đất nước, nhằm củng cố kiến thức luyện tập kỹ năng, hình thành kiến thức mới.

* Cách tiến hành:

Bước 1: Chuẩn bị:

- Đối với giáo viên: việc chuẩn bị nội dung các trò chơi phải phù hợp với từng bài bao gồm: các dụng cụ vẽ, dán như bút phấn màu các ký hiệu chung về tự nhiên, công nghiệp, nông-lâm- ngư nghiệp... theo quy ước như sách giáo khoa địa lý (có thể yêu cầu học sinh chuẩn bị trước), lược đồ trống Việt Nam.

- Đối với học sinh: chuẩn bị theo yêu cầu của giáo viên.

Bước 2: Tiến hành: Tổ chức trò chơi giáo viên nêu luật chơi và hướng dẫn cách chơi. Hạn chế thời gian chơi (nếu cần). Giáo viên, học sinh đóng vai trọng tài có cho điểm đối với các sản phẩm.

Ví dụ 1: **Bài 1: Cộng đồng các dân tộc Việt Nam – Địa lý 9**, khi dạy mục 2. Phân bố dân tộc, để giúp HS tìm hiểu về sự phân bố các dân tộc ở Việt Nam, tôi đã tổ chức trò chơi “Trí nhớ siêu đẳng”. Nhiệm vụ của học sinh là phải ghép tên các dân tộc vào lược đồ Việt Nam.

- Cách tiến hành:

+ Giáo viên: Chia lớp thành 2 nhóm lớn, mỗi nhóm lựa chọn khoảng 6 học sinh, treo lược đồ trống lên trên bảng, yêu cầu cùng một lúc cả 2 nhóm dùng ký hiệu đã chuẩn bị sẵn hình thành 2 lược đồ khoáng sản trên bảng. Thành viên còn lại trong tổ vừa cổ vũ vừa làm trọng tài.

+ Học sinh: lần lượt lên bảng dán tên các dân tộc vào cùng phân bố (học sinh gián tiếp sức), sau khi hoàn thành 2 tổ học sinh còn lại cùng với giáo viên kiểm tra, nhận xét trình bày độ chính xác của mỗi lược đồ

+ Giáo viên chuẩn xác, cho điểm từng lược đồ đối với mỗi nhóm tuyên dương nhóm thắng cuộc, động viên nhóm thua đầu lần sau cố gắng. Sau đó giáo viên cho học sinh nêu sự phân bố các dân tộc? Giáo viên chuẩn xác.

Ví dụ 2: **Địa lí 6, Bài 4: Lược đồ trí nhớ**. Sau khi dạy xong bài lược đồ trí nhớ. Để luyện tập tôi cho học sinh tham gia trò chơi “Trí nhớ siêu đẳng”. Yêu cầu học sinh nhớ lại một số địa điểm quen thuộc trên tuyến đường từ nhà đến trường.

TRÍ NHỚ SIÊU ĐẲNG

2:00

- Thời gian 2 phút
- Thi đấu theo đội
- Trình bày trên bảng nhóm nhằm hoàn thành sơ đồ
- Thuyết trình ngẫu nhiên

2.4. Sử dụng các phần mềm hỗ trợ tổ chức trò chơi trong dạy học.

Để phát huy tối đa hiệu quả mô hình trường học điện tử của trường trung học cơ sở Thanh Liệt giúp tăng tính tương tác và hứng thú trong lớp học trực tuyến, việc tạo ra các trò chơi và câu hỏi vui nhộn trong mỗi tiết học là giải pháp tốt nhất. Vì vậy, tôi đã sử dụng một số phần mềm trò chơi học tập hiệu quả nhất như: Kahoot!, Quizizz, Padlet, Quizlet, Blooket giải

pháp này không chỉ dừng lại ở mô hình trường học điện tử mà trong tương lai nếu môn Lịch sử và Địa lí thi được lựa chọn là môn thi thứ 4 trong kì thi vào lớp 10, thì đây là một giải pháp phù hợp để xây dựng ôn tập tổng hợp kiến thức trắc nghiệm hiệu quả nhất cho học sinh.

Ví dụ 1: trong tiết **Ôn tập kiểm tra học kì I** để giúp học sinh củng cố lại kiến thức của chương, của học kì, tôi đã sử dụng phần mềm Quizizz để xây dựng hệ thống câu hỏi ôn tập cho học sinh giúp học sinh khắc sâu khiến thức

hơn.

Ví dụ 2: **Địa lí 7 – Bài 5: Vị trí địa lý, đặc điểm tự nhiên châu Á (Tiết 3).** Sau khi học xong bài này tôi cho học sinh luyện tập bằng trò chơi Plicker.

- Chuẩn bị: Bộ câu hỏi và danh sách lớp đưa lên Plicker, chuẩn bị bộ thẻ phát cho mỗi học sinh.

- Tiến hành: Giáo viên tích chọn Play Now trên máy tính đồng thời trên điện thoại giáo viên quét soi camera điện thoại về phía thẻ đáp án được giơ cao bởi học sinh.

Lúc này học sinh đã được phát bộ thẻ trước đó, học sinh quan sát câu hỏi trên máy chiếu và chọn đáp án giơ thẻ.

Kết thúc quá trình quét 1 câu hỏi. Giáo viên tích chọn hiện đáp án đúng sai của

học sinh sau khi giáo viên đã quét được hết thẻ của học sinh. Thẻ đã được quét và nhận dạng sẽ hiện trên màn hình máy tính của giáo viên. Giáo viên tổng kết đánh giá.

IV. Kết quả triển khai áp dụng sáng kiến kinh nghiệm.

Những năm học 2022 – 2023 và 2023 – 2024, tôi cố gắng đầu tư nhiều hơn thời gian để nghiên cứu tài liệu, mua tài liệu, tìm hiểu trên các phương tiện thông tin đại chúng, đặc biệt trên mạng Internet trong quá trình giảng dạy. Tôi đã đổi mới phương pháp theo hướng lấy học sinh làm trung tâm, kết hợp nhiều biện pháp, kĩ thuật dạy học. Trong đó, tôi đặc biệt lồng ghép các trò chơi vào bài giảng Địa lí để đổi mới phương pháp dạy học tôi thấy đã đạt được những kết quả tích cực sau:

*** Đối với giáo viên:**

- Giáo viên tích cực nghiên cứu, suy nghĩ, tìm ra những trò chơi phù hợp với nội dung từng bài, từng phần, từng loại kiến thức.
- Trình độ chuyên môn nghiệp vụ, trình độ công nghệ thông tin ngày một nâng cao.

*** Đối với học sinh:**

Khi áp dụng biện pháp này tôi nhận thấy phần lớn học sinh tích cực, hứng thú học tập. Các em đã rất hào hứng khi đến giờ học phân môn Địa lí vì được tham gia nhiều trò chơi thú vị.

- Từ việc hứng thú tham gia các trò chơi học sinh có thể phát huy được tính tích cực sáng tạo, bồi dưỡng phương pháp tự học, bỏ được thói quen học thụ động, ghi nhớ máy móc.
- Học sinh ngoài việc tự học còn biết trao đổi thảo luận với bạn trong nhóm, trên lớp, đề xuất ý kiến, biết quản lí thời gian khi hoạt động nhóm, tự tin khi trình bày một vấn đề địa lí.
- Giờ học trở nên nhẹ nhàng nhưng khắc sâu được kiến thức, học sinh thuộc bài tại lớp.
- Từ chỗ không thích học thì nay nhiều em đã hăng say, hứng thú học tập và xung phong trả lời các câu hỏi mỗi khi giáo viên đưa.

Chất lượng kiểm tra cuối kỳ và cuối năm luôn đạt trên 98% từ trung bình trở lên. Trong năm học 2023 - 2024 này, mặc dù mới kết thúc học kỳ I và dạy theo chương trình sách giáo khoa mới ở khối lớp 8 nhưng so sánh kết quả khảo sát năm, trước khi tiến hành sử dụng trò chơi và điểm học kì 1 vừa qua của lớp có sử dụng trò chơi Địa lí thì tỷ lệ học sinh trung bình ngày càng giảm, số học sinh khá, ngày càng tăng, chất lượng môn học cũng tăng lên rõ rệt. Kết quả đạt được như sau:

Kết quả kiểm tra cuối học kì I học sinh khối 8, năm học 2023 – 2024:

Chất lượng Lớp	Tốt		Khá		Đạt		Chưa đạt	
	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
8A1 (39 HS)	34	87,2	5	12,8	0	0	0	0
8A2 (42 HS)	37	88,1	5	11,9	0	0	0	0
8A3 (41 HS)	23	56,1	13	31,7	5	12,3	0	0
8A4 (41 HS)	20	48,8	12	29,3	9	21,9	0	0
8B1 (42 HS)	26	61,9	15	35,7	1	2,4	0	0
8B3 (40 HS)	21	52,5	14	35	5	12,5	0	0

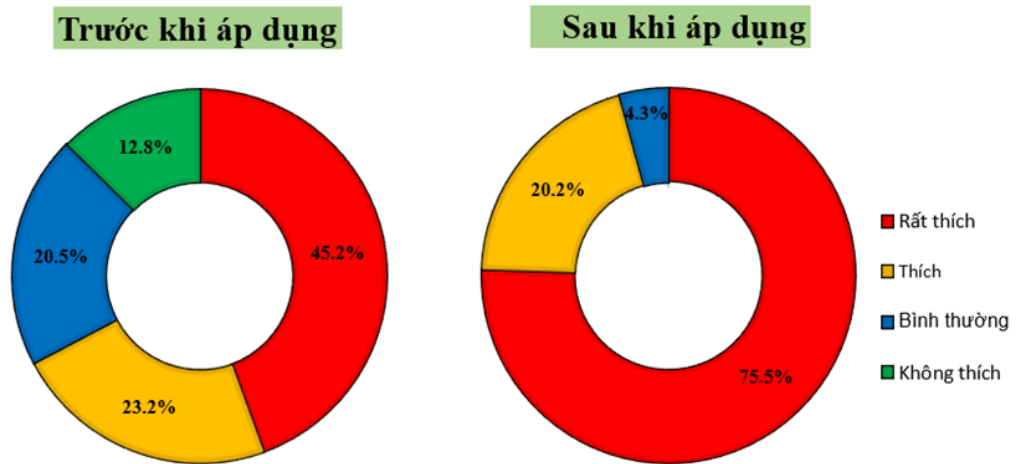
Chất lượng mũi nhọn:

Năm học	Số học sinh giỏi cấp huyện	Số học sinh giỏi cấp thành phố
2021 - 2022	03	01
2022 – 2023	05	0
2023 - 2024	03	01

V. Hiệu quả áp dụng sáng kiến kinh nghiệm.

Qua quá trình dạy học vận dụng cụ thể biện pháp trò chơi vào trong thực tiễn giảng dạy môn địa lý trường trung học cơ sở thanh việt tôi đã thực hiện phương pháp thống kê và nhận được kết quả như sau:

Kết quả khảo sát mức độ hứng thú của học sinh đối với môn học

C. KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

I. Kết luận.

Qua thực tiễn thực hiện tôi nhận thấy các biện pháp tôi đang tiến hành hoàn toàn có tính thiết thực và khả thi. Sử dụng trò chơi trong các tiết học Địa lí giúp giáo viên đa dạng hơn các hình thức dạy học, năng động hơn trong các giờ dạy. Với học sinh các tiết học trở nên nhẹ nhàng, vui vẻ, các em hào hứng khi được tham gia các trò chơi đồng thời thông qua việc thực hiện các trò chơi học tập góp phần phát triển năng lực của học sinh, sự chủ động, sáng tạo. Tuy nhiên sử dụng trò chơi trong dạy học là việc không hề đơn giản bởi nó đòi hỏi nhiều thời gian và công sức. Việc biên soạn, thực hiện tổ chức trò chơi cũng có các cấp độ khác nhau. Việc sử dụng phải phù hợp với nội dung học tập, với đặc điểm đối tượng học sinh, mục tiêu của dạy học.... Chính vì vậy yếu tố quan trọng là sự quan tâm chỉ đạo kịp thời, sát sao của chuyên môn thuộc ngành giáo dục.

Việc đổi mới phương pháp dạy học nói chung, phương pháp dạy Địa lí nói riêng là một yêu cầu cần thiết và cấp bách, nhưng quan trọng hơn là việc áp dụng phương pháp dạy học và hình thức tổ chức dạy học đó như thế nào để đạt kết quả cao trong dạy và học. Vì vậy, tùy từng đối tượng học sinh mà người giáo viên cần phải vận dụng linh hoạt, có hiệu quả các phương pháp đặc trưng của bộ môn, để thực hiện quá trình dạy học đạt kết quả cao.

Như vậy, qua thời gian ngắn áp dụng sáng kiến vào giảng dạy đã thu được những kết quả nhất định, hầu hết học sinh đều thích và rất thích trò chơi trong các tiết học. Trò chơi cũng góp phần giúp học sinh tăng cường tính hợp tác thông qua các hoạt động thảo luận, trao đổi và liên kết lẫn nhau nhằm thực hiện các yêu cầu của trò chơi.

Tuy nhiên để một giờ học thật sự có hiệu quả cũng đòi hỏi sự sáng tạo rất nhiều của giáo viên. Việc sử dụng phải phù hợp nội dung học tập, đặc điểm đối tượng, mục tiêu dạy học... Dạy đúng kiến thức Địa lí đã khó, dạy để học sinh yêu thích bộ môn lại càng khó hơn. Để học sinh yêu thích bộ môn, đòi hỏi mỗi giáo viên cần phải nỗ lực, quyết tâm, tìm tòi, nghiên cứu, trao đổi và học tập kinh nghiệm của đồng nghiệp. Đó cũng chính là mục đích của bài viết này muốn đề cập. Rất mong được các đồng nghiệp tham khảo và đóng góp ý kiến xây dựng các trò chơi hoàn thiện và được sử dụng hiệu quả hơn. Hy vọng, với thời lượng một bài báo cáo nhỏ, mặc dù còn có nhiều thiếu sót và hạn chế nhưng cũng phần nào đóng góp vào kinh nghiệm giảng dạy cho giáo viên Địa lí ở trường Trung học cơ sở nói chung và giáo viên dạy Địa lí ở trường Trung học cơ sở Thanh Liệt nói riêng.

II. Kiến nghị:

Từ thực tế để đảm bảo cho giáo viên sử dụng các trò chơi vào dạy học Địa lí, duy trì và nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện của nhà trường có hiệu quả tôi đưa ra vài kiến nghị sau:

* Đối với giáo viên:

- Đối với giáo viên trực tiếp giảng dạy Địa lí ở các khối lớp cần quan tâm hơn đến việc tổ chức các giờ dạy có ứng dụng phương pháp trò chơi nhằm gây hứng thú cho học sinh học tốt hơn bộ môn này, xem đây là nhu cầu không thể thiếu và rất cần thiết khi lên lớp.

* Đối với tổ chuyên môn:

- Tăng cường việc chỉ đạo chuyên môn, xây dựng kế hoạch bộ môn phù hợp, đảm bảo đúng, đủ chương trình.
- Triển khai các biện pháp dạy học tích cực đặc biệt phương pháp trò chơi vào bộ môn ; dự giờ, rút kinh nghiệm cho đồng nghiệp.

* Đối với lãnh đạo nhà trường:

- Nhà trường cần trang bị đầy đủ các phương tiện, thiết bị, đồ dùng.. để tạo điều kiện tốt hơn nữa cho giáo viên trong việc nghiên cứu và ứng dụng các phương pháp dạy học tích cực nhằm gây hứng thú cho học sinh.

* Đối với Phòng GDĐT, Sở GDĐT:

- Ngành giúp đỡ các nhà trường bổ sung các loại sách tài liệu tham khảo, để giúp giáo viên thuận tiện trong việc phục vụ giảng dạy.
- Ngoài các đợt bồi dưỡng chuyên môn trong hè, nên có những đợt bồi dưỡng thêm về chuyên môn chuyên sâu cho giáo viên.
- Tạo điều kiện cho giáo viên đi thực tế, học tập kinh nghiệm ở các trường điểm trong tỉnh và các trường bạn ngoài tỉnh.
- Giảm tải bớt các kiến thức hàn lâm, nặng nề khi ra đề thi cuối kì, cuối năm, thay vào đó có thể ra các đề thi theo hướng mở, kích thích được năng lực tự học của học sinh; học sinh có thể thể hiện sự hiểu biết của mình trong làm bài thi, bài kiểm tra.

Trong quá trình thực hiện biện pháp, không tránh khỏi những sai sót. Kính mong nhận được sự đóng góp tích cực của các thầy (cô). Tôi xin trân trọng cảm ơn!

Trên đây là sáng kiến kinh nghiệm “**Lồng ghép trò chơi vào dạy học Địa lí tạo hứng thú học tập cho học sinh trường trung học cơ sở**” kính đề nghị Hội đồng khoa học & công nghệ huyện Thanh Trì xem xét công nhận sáng kiến kinh nghiệm cấp Huyện.

Thanh Trì, ngày 22 tháng 04 năm 2024

Xác nhận của nhà trường

Người thực hiện

.....
.....
.....
.....
.....

Đinh Thị Oanh

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hướng dẫn thực hiện chuẩn kiến thức, kỹ năng môn Địa lí trường THCS - Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.
2. Phương pháp dạy học Địa lí - Trường Đại học sư phạm Hà Nội năm 2005.
3. Sách giáo khoa, sách giáo viên Lịch sử - Địa lí 6 (chân trời sáng tạo) – Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.
4. Sách giáo khoa, sách giáo viên Lịch sử - Địa lí 6 (kết nối tri thức) – Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.
5. Sách giáo khoa, sách giáo viên Địa lí 9 – Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.